

ЕВРОПСКИ СИСТЕМ ИНТЕГРИСАНЕ СТАТИСТИКЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ, ESSPROS EUROPEAN SYSTEM OF INTEGRATED SOCIAL PROTECTION STATISTICS, ESSPROS

Удио издатака социјалне заштите у бруто домаћем производу Републике Српске у 2023. години износио је 21,9%.

Код примитака у социјалној заштити у 2023. години, преовладавају социјални доприноси који чине 66,6% од укупних примитака за социјалну заштиту. Доприноси Владе и јединица локалних самоуправа Републике Српске износили су 32,9%.

За накнаде у социјалној заштити у 2023. години издвојено је 96,1% од укупних издатака за социјалну заштиту. Према врсти накнада, највише се издвајало на новчане накнаде. У 2023. години за новчане накнаде издвојено је 67,7%. Највише новчаних и новчане накнаде било је без провјере материјалног стања и то 96,5% у односу на укупан број издвојених накнада.

Од функција социјалне заштите, највећи дио накнада потрошен је на олакшавање финансијског оптерећења од ризика *Старост*. У 2023. години за накнаде старости издвојено је 32,7%. За накнаде према функцији *Болест* издвојено је 32,5%. За функцију *Породица/Дјеца* издвојено је 4,9%.

Social protection expenditures accounted for 21.9% of the Gross domestic product of Republika Srpska in 2023.

The most frequent receipts in social protection were social contributions, accounting for 66.6% of the total social protection receipts in 2023. Contributions of the Government and local self-government units of Republika Srpska accounted for 32.9%.

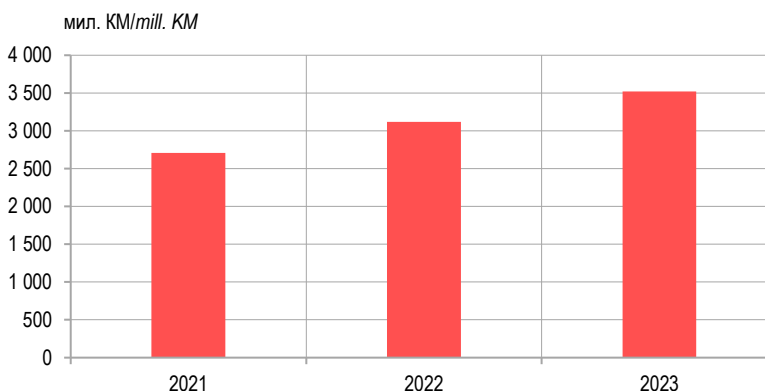
In 2023, 96.1% of the total social protection benefits was allocated to social protection benefits. By type of social benefits, cash benefits were the most frequent ones. In 2023, 67.7% was allocated to cash benefits. Majority of benefits in cash and benefits in kind was non means-tested, namely 96.5% of the total allocated benefits.

By social protection function, the largest share of social benefits was spent to relieve the financial burden of Old age risk. In 2023, 32.7% was allocated to benefits for old age care purposes. In 2023, 32.5% was allocated for benefits for the function *Sickness*, while 4.9% was allocated for the function *Family/Children*.

1. УКУПНИ ИЗДАЦИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ И ИЗДАЦИ ЗА НАКНАДЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ПРЕМА ФУНКЦИЈАМА

TOTAL SOCIAL PROTECTION EXPENDITURES AND EXPENDITURES FOR SOCIAL PROTECTION BENEFITS, BY FUNCTION

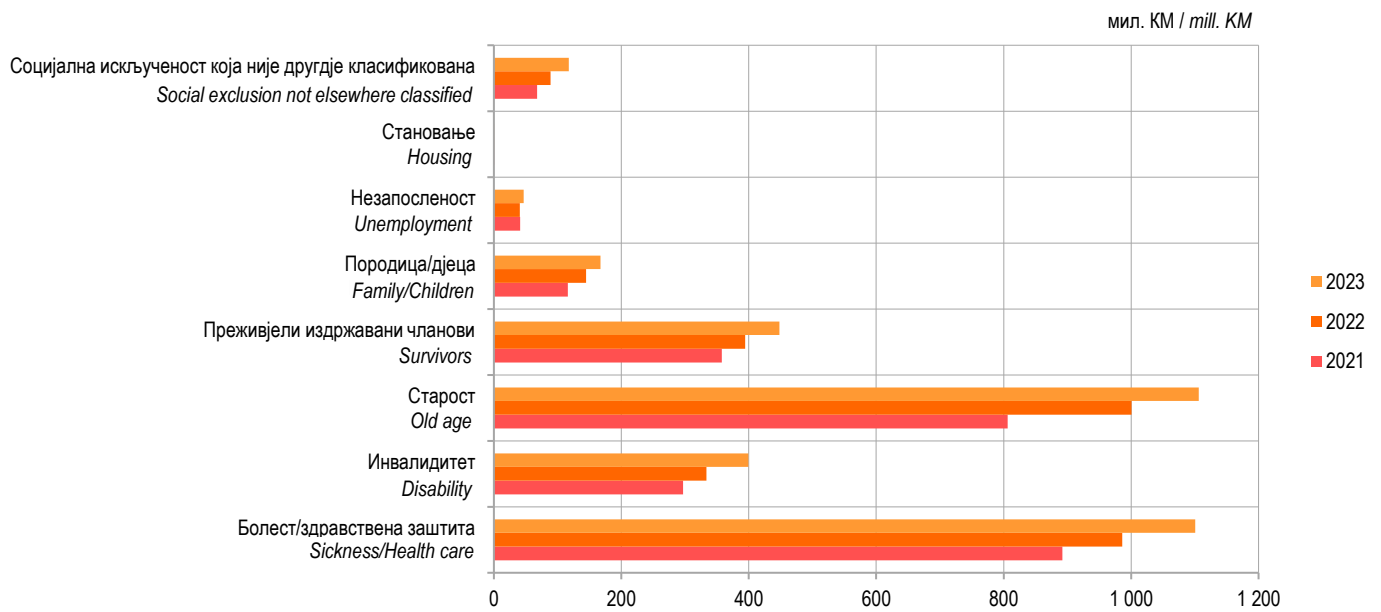
	2021	2022	2023	
Укупни издаци социјалне заштите	2 707 369 785	3 119 458 971	3 522 833 427	Total social protection expenditures
Укупни издаци за социјалне накнаде према функцијама	2 578 312 318	2 988 417 563	3 385 187 090	Total expenditures for social protection benefits, by function
Болест/здравствена заштита	892 139 896	985 857 793	1 100 709 782	Sickness/Health care
Инвалидитет	296 690 261	333 757 866	399 244 061	Disability
Старост	806 321 568	1 000 430 900	1 106 027 378	Old age
Преживјели издржавани чланови	357 815 103	394 288 013	447 914 486	Survivors
Породица/дјеца	116 006 351	144 435 246	167 266 036	Family/children
Незапосленост	41 323 008	40 577 716	46 525 394	Unemployment
Становање	85 071	209 855	153 726	Housing
Социјална искљученост која није другдје класификована	67 931 059	88 860 174	117 346 227	Social exclusion not elsewhere classified

Графикон 1. Укупни издаци социјалне заштите
Graph 1. Total social protection expenditures

2. УДИО ПОЈЕДИНИХ ФУНКЦИЈА У УКУПНИМ НАКНАДАМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ
SHARE OF EACH FUNCTION IN TOTAL AMOUNT OF SOCIAL PROTECTION BENEFITS

	2021	2022	2023	%
Укупни издаци за социјалне накнаде, према функцијама	100,0	100,0	100,0	Total expenditures for social protection benefits, by function
Болест/здравствена заштита	34,6	33,0	32,5	Sickness/Health care
Инвалидитет	11,5	11,2	11,8	Disability
Старост	31,3	33,5	32,7	Old age
Преживјели издржавани чланови	13,9	13,2	13,2	Survivors
Породица/дјеца	4,5	4,8	4,9	Family/children
Незапосленост	1,6	1,4	1,4	Unemployment
Становање	0,0	0,0	0,0	Housing
Социјална искљученост која није другдје класификована	2,6	3,0	3,5	Social exclusion not elsewhere classified

Графикон 2. Издаци за накнаде социјалне заштите према функцијама
Graph 2. Expenditures for social protection benefits, by function

3. УДИО ИЗДАТАКА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ И ИЗДАТАКА ЗА НАКНАДЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У БДП-У¹⁾
SHARE OF SOCIAL PROTECTION EXPENDITURES AND EXPENDITURES FOR SOCIAL PROTECTION BENEFITS IN GDP¹⁾

	2021	2022	2023	%
Укупни издаци социјалне заштите	21,7	21,5	21,9	Total social protection expenditures
Укупни издаци за социјалне накнаде према функцијама	20,6	20,6	21,1	Total expenditures for social protection benefits, by function
Болест/здравствена заштита	7,1	6,8	6,8	Sickness/Health care
Инвалидитет	2,4	2,3	2,5	Disability
Старост	6,4	6,9	6,9	Old age
Преживјели издржавани чланови	2,9	2,7	2,8	Survivors
Породица/дјеца	0,9	1,0	1,0	Family/children
Незапосленост	0,3	0,3	0,3	Unemployment
Становање	0,0	0,0	0,0	Housing
Социјална искљученост која није другдје класификована	0,5	0,6	0,7	Social exclusion not elsewhere classified

¹⁾ На основу обрачуна заснованом на концепту Европског система рачуна из 2010. године (European System of Accounts - ESA 2010) БДП у 2023. години износио је 16 073 823 000 КМ – претходни подаци
According to the calculation based on the European System of Accounts - ESA 2010 concept, GDP in 2023 amounted to 16,073,823,000 KM - previous data

4. ИЗДАЦИ И ПРИМИЦИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ²⁾
SOCIAL PROTECTION EXPENDITURES AND RECEIPT²⁾

KM

	2021	2022	2023	
Укупни издаци социјалне заштите	2 707 369 785	3 119 458 971	3 522 833 427	Total social protection expenditures
Накнаде социјалне заштите	2 578 312 318	2 988 417 563	3 385 187 090	Social protection benefits
Накнаде без провјере материјалног стања	2 503 029 162	2 796 038 951	3 266 861 170	Non means - tested social protection benefits
Новчане накнаде	1 629 038 245	1 825 538 175	2 192 762 033	Cash benefits
Периодичне новчане накнаде	1 610 781 552	1 802 921 964	2 174 771 496	Periodic cash benefits
Једнократне новчане накнаде	18 256 694	22 616 211	17 990 537	Lump-sum cash benefits
Неновчане накнаде	873 990 917	970 500 776	1 074 099 137	Benefits in kind
Накнаде темељене на провјери материјалног стања	75 283 155	192 378 612	118 325 920	Means-tested social protection benefits
Новчане накнаде	57 642 752	173 270 064	98 179 677	Cash benefits
Периодичне новчане накнаде	51 504 949	81 879 898	86 179 275	Periodic cash benefits
Једнократне новчане накнаде	6 137 803	91 390 166	12 000 402	Lump-sum cash benefits
Неновчане накнаде	17 640 404	19 108 548	20 146 243	Benefits in kind
Административни трошкови	69 888 263	78 241 857	88 796 857	Administration costs
Трансфери на друге програме	33 752 964	31 615 633	43 699 635	Transfers to other schemes
Социјални доприноси према другим програмима	0	0	0	Social contributions rerouted to other schemes
Остали издаци	59 169 204	52 799 551	48 849 481	Other expenditure
Укупни примици социјалне заштите	2 599 601 861	2 973 507 587	3 370 324 368	Total social protection receipts
Социјални доприноси	1 825 875 619	1 969 218 293	2 246 180 565	Social contributions
Доприноси Владе и јединица локалних самоуправа Републике Српске	731 740 546	954 978 981	1 075 733 461	Contributions of the Government and local self-government units of Republika Srpska
Трансфери из других програма	33 752 964	31 615 633	43 699 635	Transfers from other schemes
Социјални доприноси преусмјерени из других програма	0	0	0	Social contributions rerouted from other schemes
Остали примици	41 985 696	49 310 314	48 410 343	Other receipts

5. УДИО НОВЧАНИХ И НЕНОВЧАНИХ НАКНАДА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У РАЗЛИЧИТИМ ФУНКЦИЈАМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ
SHARE OF SOCIAL PROTECTION BENEFITS IN CASH AND SOCIAL PROTECTION BENEFITS IN KIND IN EACH FUNCTION

%

	2021		2022		2023		
	новчане in cash	неновчане in kind	новчане in cash	неновчане in kind	новчане in cash	неновчане in kind	
Укупни издаци за социјалне накнаде	65,4	34,6	65,4	34,6	67,7	32,3	Total expenditures for social protection benefits
Болест/здравствена заштита	4,2	95,8	4,2	95,8	4,5	95,5	Sickness/Health care
Инвалидитет	97,1	2,9	97,1	2,9	97,3	2,7	Disability
Старост	99,1	0,9	99,1	0,9	99,1	0,9	Old age
Преживјели издржавани чланови	98,1	1,9	98,1	1,9	98,9	1,1	Survivors
Породица/дјеца	95,9	4,1	95,9	4,1	96,0	4,0	Family/Children
Незапосленост	81,6	18,4	81,6	18,4	78,9	21,1	Unemployment
Становање	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	Housing
Социјална искљученост која није другдје класификована	98,2	1,8	98,2	1,8	98,8	1,2	Social exclusion not elsewhere classified

²⁾ Разлике у примцима и издацима јављају се због различитог начина обрачуна. Поједине извјештајне јединице на приходној страни приказују колико су стварно добиле новца (cash), а на расходној страни приказују исплате у складу са обавезама (accrual), а не стварно исплаћене накнаде.
Differences in receipts and expenditures occur due to different calculation methods. Certain reporting units on the receipt side provide information about the actual amount of cash received, while on the expenditure side they provide information about payments on an accrual basis, not actually paid benefits.

6. УДИО НАКНАДА У РАЗЛИЧИТИМ ФУНКЦИЈАМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ С ОБЗИРОМ НА ТО ТЕМЕЉЕ ЛИ СЕ НА ПРОВЈЕРИ МАТЕРИЈАЛНОГ СТАЊА ИЛИ НЕ
SHARE OF SOCIAL BENEFITS IN EACH FUNCTION WITH REGARD TO WHETHER THEY ARE MEANS-TESTED OR NOT

%

	2021		2022		2023		
	без провјере <i>non means-tested</i>	са провјером <i>means-tested</i>	без провјере <i>non means-tested</i>	са провјером <i>means-tested</i>	без провјере <i>non means-tested</i>	са провјером <i>means-tested</i>	
Укупни издаци за социјалне накнаде	97,1	2,9	97,1	2,9	96,5	3,5	Total expenditures for social protection benefits
Болест/здравствена заштита	99,4	0,6	99,4	0,6	99,3	0,7	Sickness/Health care
Инвалидитет	97,2	2,8	97,2	2,8	97,6	2,4	Disability
Старост	98,8	1,2	98,8	1,2	98,6	1,4	Old age
Преживјели издржавани чланови	100,0	0,0	100,0	0,0	99,8	0,2	Survivors
Породица/дјеца	60,9	39,1	60,9	39,1	58,9	41,1	Family/Children
Незапосленост	99,8	0,2	99,8	0,2	99,7	0,3	Unemployment
Становање	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	Housing
Социјална искљученост која није другдје класификована	91,4	8,6	91,4	8,6	86,3	13,7	Social exclusion not elsewhere classified

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Извори и методе прикупљања података

Републички завод за статистику Републике Српске на основу Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 85/03) објављује податке о социјалној заштити у Републици Српској.

Обухват

ESSPROS је хармонизовани систем који представља средство за анализу и упоређивање финансијских токова социјалне заштите. Циљеви ESSPROS –а су да пружи свеобухватан приказ накнада у социјалној заштити.

Дефиниције

Социјална заштита обухвата све интервенције јавних или приватних тијела ради олакшавања финансијског оптерећења домаћинстава и појединаца од дефинисаног низа ризика и потреба, под условом да не постоји истовремена узајамна ни индивидуална противуслуга (интервенција која од примаоца социјалне заштите истовремено тражи нешто исте вриједности).

Ризици или потребе у ESSPROS – овој методологији исказане су као функције програма социјалне заштите и приказане су на сљедећи начин:

Болест/здравствена заштита – ризик болести обухвата одржавање прихода и новчану помоћ у вези с физичком или душевном болешћу искључујући инвалидитет, док потреба здравствене заштите обухвата одржавање, враћање и побољшање здравља заштићених особа без обзира на узрок поремећаја.

Инвалидитет – обухвата новчане или новчане подршке, осим здравствене његе, у вези са немогућношћу физички или ментално хендикепираних особа да се баве економским или друштвеним активностима.

Старост – обухвата одржавање прихода те новчану или новчану подршку, осим здравствене његе, а у вези са старошћу.

Преживјели издржавани чланови – обухвата одржавање прихода те новчану или новчану подршку у вези са смрћу члана породице.

Породица/дјеца – обухвата новчану или новчану подршку, осим здравствене његе, а у вези са трошковима трудноће, порођа, усвојења, одгоја дјеце те његе за остале чланове породице.

Незапосленост – подразумева одржавање прихода те новчану или новчану подршку у вези са незапосленошћу.

Становање – обухвата помоћ у подмирењу трошкова становања.

Социјална искљученост која није другдје класификована – обухвата новчану или новчану подршку, осим здравствене његе, која је специфично намијењена сузбијању социјалне искључености када она није покривена осталим функцијама.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

Sources and methods of data collection

The Republika Srpska Institute of Statistics publishes data on social protection in Republika Srpska, in accordance with the Law on Statistics of Republika Srpska ("Official Gazette of Republika Srpska", No.85/03).

Coverage

The ESSPROS is a harmonized system that serves as an instrument of the analysis and comparison of financial flows of social protection. Objectives of the ESSPROS are to provide a comprehensive description of benefits in social protection.

Definitions

Social protection encompasses all interventions from public or private bodies intended to relieve households and individuals of the burden of a defined set of risks or needs, provided that there is neither a simultaneous reciprocal or an individual arrangement involved (intervention where the recipient of social protection is obliged to provide simultaneously something of equivalent value in exchange).

Risks or needs in the ESSPROS are expressed in this methodology as functions of the social protection scheme and are listed below.

Sickness/Health care – implies income maintenance and support in cash in connection with physical or mental illness, excluding disability. Health care is intended to maintain, restore or improve the health of the people protected irrespective of origin of the disorder.

Disability – implies support in cash or kind (except health care) in connection with the inability of physically or mentally disabled people to engage in economic and social activities.

Old age – implies income maintenance and support in cash or kind (except health care) in connection with old age.

Survivors – implies income maintenance and support in cash or kind in connection with the death of a family member.

Family/Children – implies support in cash or kind (except health care) in connection with the costs of pregnancy, childbirth and adoption, bringing up children and caring for other family members.

Unemployment – implies income maintenance and support in cash or kind in connection with unemployment.

Housing – implies help towards the cost of housing..

Social exclusion not elsewhere classified – implies benefits in cash or kind (except health care) specifically intended to combat social exclusion where they are not covered by one of the other functions.

Функција социјалне заштите се односи на примарну сврху за коју се пружа социјална заштита, без обзира на законске или институционалне одредбе.

Јединица посматрања је програм социјалне заштите. Према дефиницији програм социјалне заштите је скуп правила које подржава једна или више институционалних јединица, који управља пружањем социјалних накнада и њиховим финансирањем. Програм социјалне заштите би у сваком тренутку требао задовољавати услов да је за њега могуће приказати одвојен рачун примитака и издатака. По могућности, програми социјалне заштите структурирају се тако да пружају заштиту од једног ризика или једне потребе и покривају једну специфичну скупину корисника. Програм социјалне заштите има исту резидентност као и институционална јединица која њиме управља.

Издаци програма социјалне заштите се класификују према врсти, што упућује на природу или разлог за издатак. Врсте издатака су: накнаде социјалне заштите, административни трошкови, трансфери према другим програмима, те остали издаци.

Накнаде социјалне заштите као највећи издатак програма социјалне заштите, новчани су или новчани трансфери усмјерени од програма социјалне заштите према домаћинствима или појединцима како би их растеретили финансијског оптерећења од дефинисаног сета ризика и потреба. Накнаде социјалне заштите дијеле се на накнаде које се додјељују без провјере материјалног стања и накнаде социјалне заштите темељене на провјери материјалног стања. Накнаде социјалне заштите могу имати облик новчаних исплата, надокнаде трошкова те директно пружених роба и услуга.

Административни трошкови су трошкови који се урачунавају програму за његово управљање и вођење.

Трансфери преусмјерени на друге програме су неповратне исплате другим програмима социјалне заштите.

Социјални доприноси преусмјерени између програма су исплате једног програма социјалне заштите другом ради одржавања или повећања права заштићених лица на социјалну заштиту од програма примаоца.

Остали издаци су разнолики издаци програма социјалне заштите.

Примици програма социјалне заштите класификују се у оквиру Централног ESSROS – овог система према врсти и поријеклу. Врста се односи на природу уплате или разлог уплате, а поријекло на институционални сектор из којег је исплата примљена. Врсте примитака су: социјални доприноси, доприноси Владе и јединица локалних самоуправа Републике Српске, трансфери из других програма, те остали примаци. Према сектору поријекла разликујемо примитке од: предузећа, опште државе, домаћинства, непрофитних установа, остатка свијета.

Социјални доприноси су трошкови послодавца, односно запослених ради осигурања права на социјалне накнаде запослених.

Доприноси Владе и јединица локалних самоуправа Републике Српске су трошкови владе због вођења програма који се не темеље на доприносима и који су под контролом владе те трошкови за финансијску подршку коју централна влада пружа резидентним програмима социјалне заштите.

Трансфери из других програма – су неповратне исплате из других програма социјалне заштите, а састоје се углавном од социјалних доприноса преусмјерених из других програма.

Остали примаци су разни текући примаци програма социјалне заштите.

Function of social protection refers to the primary purpose for which social protection is provided, irrespective of legislative or institutional provisions.

Observation unit is the social protection scheme. According to the definition, social protection scheme is a distinct body of rules, supported by one or more institutional units, governing the provision of social protection benefits and their financing. Social protection schemes should at all times meet the condition that it must be possible to draw up a separate account of receipts and expenditures. Preferably, social protection schemes are structured in such a way that they provide protection against a single risk or need and cover a single specific group of beneficiaries. Social protection schemes have the same residence as the institutional units that manage them.

Expenditures of social protection schemes are classified by type, which indicates the nature of, or reason for, the expenditure. The types of expenditures are the following: social benefits, administration costs, transfers to other schemes and other expenditure.

Social benefits, as the most extensive social protection expenditure, consist of transfers, in cash or in kind, by social protection schemes to households and individuals to relieve them of the burden of a defined set of risks or needs. Social benefits are broken down in non means-tested and means-tested benefits. Social benefits refer exclusively to cash payments, reimbursements and directly provided goods and services.

Administration costs means the costs charged to the scheme for management and administration thereof.

Transfers to other schemes means unrequited payments made to other social protection schemes.

Re-routed social contributions are payments that a social protection scheme makes to another scheme in order to maintain or accrue the rights of its protected people to social protection from the recipient scheme.

Other expenditure means miscellaneous expenditure by social protection schemes.

Receipts of social protection schemes are classified in the ESSPROS Core System by type and origin. The type indicates the nature of, or reason for, a payment; the origin specifies the institutional sector from which the payment is received. The types of receipts are the following: social contributions, contributions of the Government and local self-government units of Republika Srpska, transfers from other schemes and other receipts. Institutional sectors from which receipts of social protection schemes originate are the following: corporations, general government, households, non-profit institutions serving households, rest of the world.

Social contributions means the costs incurred by employers on behalf of their employees or by protected persons to secure entitlement to social benefits.

Contributions of the Government and local self-government units of Republika Srpska are costs to general government of running government-controlled non-contributory schemes, and financial support provided by general government to other resident social protection schemes.

Transfers from other schemes means unrequited payments received from other social protection schemes, which primarily include social contributions re-routed from other schemes.

Other receipts include miscellaneous current receipts of social protection schemes.